

PRIM MINISTRU

Biroul permanent al Senatului

547 / 21.11.2024

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție și în temeiul art. 25 lit. (b) din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul Administrativ*, Guvernul României formulează următorul:

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă și a Legii 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic*, inițiată de domnul senator USR Bob Virgil Marius împreună cu un grup de parlamentari USR, PNL, PSD, AUR, UDMR, neafiliați, independenți (**Bp. 457/2024**).

I. Principalele reglementări

Prin inițiativa legislativă se propune, în esență, includerea în categoria cheltuielilor de judecată reglementate de art. 451 și urm. din *Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, și a cheltuielilor avansate de persoanele juridice reprezentate în instanță de consilierul juridic, un avantaj al acestei reglementări fiind, potrivit *Expunerii de motive*, „justificarea de către instituțiile publice a cheltuielilor avansate cu reprezentarea prin consilier juridic, cheltuieli care, odată recuperate de la partea căzută în pretenții, vor constitui venit la bugetul statului”.

De asemenea, se propune completarea art. 3 din *Legea nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic, cu modificările și completările ulterioare*, în sensul acordării unui spor de care poate beneficia consilierul juridic pentru „activitatea de asistare și reprezentare a persoanei juridice în instanță sau în fața organelor de urmărire penală, pentru activitatea de administrare probe în procedurile judiciare sau pentru orice alte activități desfășurate în legătură cu o procedură judiciară”.

II. Observații

1. În ceea ce privește modificarea și completarea *Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare (NCPC)*, menționăm următoarele:

În primul rând, semnalăm imperativul realizării unei intervenții sistematizate asupra reglementărilor fundamentale, cum este cazul și al *NCPC*, sens în care arătăm că, în prezent, se află în dezbatere parlamentară ori au fost recent adoptate¹ și alte inițiative legislative parlamentare vizând modificarea și completarea acestui act normativ, care propun, întocmai ca inițiativa legislativă analizată, mai degrabă modificări și completări punctuale, fiind de dorit ca intervențiile legislative asupra acestei reglementări fundamentale să nu fie realizate prin demersuri succesive, de mică amploare și apropiate în timp, aceasta din perspectiva impactului lor - pe multiple planuri - asupra realizării actului de justiție.

Cu privire la fondul modificărilor propuse, subliniem că cheltuielile de judecată, reglementate de art. 451 *NCPC*, reprezintă totalitatea sumelor avansate de părți pe parcursul procesului, în legătură cu soluționarea procesului, dispozițiile acestui articol stabilind elementele componente ale acestora.

Totodată, potrivit art. 84 *NCPC*, persoanele juridice pot fi reprezentate convențional în fața instanțelor de judecată numai prin consilier juridic sau avocat, în condițiile legii. Din perspectiva recuperării cheltuielilor de judecată însă, diferența între a fi reprezentat de consilierul juridic și un avocat este fundamentală, întrucât, dacă în cazul avocatului, în cadrul sumelor de bani ce pot fi cerute cu titlu de cheltuieli de judecată se regăsesc, potrivit legii, onorariul și alte sume de bani, în cazul consilierilor angajați ai persoanei juridice - de drept public ori de drept privat - nu pot fi recuperate (de la partea care a pierdut procesul) cheltuielile de judecată (precum banii aferenți salariului și diurnei consilierului juridic etc.), acestea fiind chestiuni ce țin exclusiv de raporturile de muncă dintre consilierii juridici și angajatori.

În legătură cu acest aspect, Înalta Curte de Casație și Justiție (ICCJ) a pronunțat *Decizia nr. 46/2016*², prin care a subliniat faptul că diurna și salariul consilierului juridic al persoanei juridice nu pot să figureze pe lista cu cheltuieli de judecată pretinse de la cealaltă parte.

¹ Arătăm că foarte recent a fost adoptată o inițiativă legislativă parlamentară prin care au fost amendate prevederile alin. (2) și (3) ale art. 451 *NCPC*, aceasta aflându-se actualmente în control de constituționalitate a priori; procesul legislativ poate fi urmărit la adresa de internet: https://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?cam=2&idp=21426.

² Într-un litigiu având ca obiect recuperare pagube materiale în urma unui eveniment produs de un vehicul.

Chiar dacă în *Decizia nr. 46/2016* precitată ICCJ se raporta atunci la vechea reglementare în materie procesual-civilă, raționamentul instanței supreme și considerentele deciziei mai sus amintite își păstrează pe deplin valabilitatea și sub imperiul actualei reglementări în materie, întrucât instituția cheltuielilor de judecată nu a suferit, din acest punct de vedere, schimbări esențiale.

Astfel, „*consilierul juridic este un salariat care își desfășoară activitatea conform contractului de muncă și fișei postului, fiind ținut de obligația asumată de a-și îndeplini atribuțiile ce îi revin, în aceste atribuții fiind inclusă și obligația de reprezentare juridică a societății în litigiile cu terții. Îndeplinirea acestei obligații în afara locului său de muncă reprezintă un aspect ce ține de executarea contractului său de muncă, independent de orice împrejurare extrinsecă acestuia, cum este existența, la un moment dat, a unui litigiu în care angajatorul este antrenat și indiferent de modul de soluționare a acestui litigiu, dat fiind că obligația de reprezentare este o obligație de diligență și nu de rezultat.*”.

Mai mult, apreciem că reglementarea propusă ar putea crea disfuncționalități majore de aplicare, în condițiile în care ar fi extrem de dificil de dovedit și, prin urmare, de cuantificat, de stabilit efectiv, de către organul judiciar, suma care ar constitui cheltuielile de judecată cuvenite persoanei juridice (de drept public sau de drept privat) care a câștigat procesul și care a fost reprezentată convențional prin consilier juridic în fața instanței de judecată.

Mai mult, s-ar putea ajunge chiar la ipoteza stabilirii unor sume foarte mari cu titlu de cheltuieli de judecată, sume puse în sarcina părții care a pierdut procesul, aspect care ar avea drept efect descurajarea justițiabililor de a-și valorifica pretențiile pe cale jurisdicțională, cu restrângerea dreptului constituțional al liberului acces la justiție (de altfel, în *Expunerea de motive* se susține că există o oarecare disponibilitate tendențioasă a justițiabililor de a iniția procese împotriva instituțiilor publice).

Apreciem că nici modificarea propusă de inițiatori la nivelul *Legii nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic, cu modificările și completările ulterioare*, nu este de natură să soluționeze această problemă, întrucât, spre exemplu, în ipoteza în care persoana juridică este angajată în mai multe proceduri judiciare, nu s-ar putea stabili ce procent din cuantumul sporului pe care îl primește consilierul juridic poate constitui cheltuială de judecată ori dacă acesta este calculat pentru fiecare lună în care procesul a fost pe rolul instanțelor judecătorești.

Totodată, nici afirmația cuprinsă în *Expunerea de motive*, potrivit căreia judecătorii pot limita sumele stabilite cu titlu de cheltuieli de

judecată, nu poate fi reținută, în condițiile în care alin. (2) al art. 451 se referă în mod expres la onorariul avocatului.

2. Referitor la modificarea și completarea *Legii nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic*, precizăm următoarele:

În ceea ce privește instituirea sporului pentru „*activitatea de asistare și reprezentare a persoanei juridice în instanță sau în fața organelor de urmărire penală, pentru activitatea de administrare probe în procedurile judiciare sau pentru orice alte activități desfășurate în legătură cu o procedură judiciară*”, subliniem că dintotdeauna³ trăsătura esențială a profesiei de consilier juridic a fost aceea a apărării drepturilor și intereselor legitime ale statului, ale autorităților publice centrale și locale, ale instituțiilor publice și de interes public, astfel încât considerăm că textul propus de inițiatori este superfluu și inutil, consilierul juridic primind pentru aceste activități salariu/remunerație, în condițiile legii.

Acest principiu este pe deplin valabil pentru toți consilierii juridici, fie în calitate lor de funcționari publici (în cazul unei autorități, instituții publice sau persoane juridice de drept public), fie de angajați cu contract individual de muncă (în cazul unei instituții sau a unei persoane juridice de drept public ori de drept privat); de altfel, prin *Decizia nr. 46/2016*, precitată, s-a stabilit și că „*cheltuielile salariale, care includ și indemnizația de delegare, nu reprezintă o cheltuială ocazionată de desfășurarea unui anume proces, ci obligația corelativă a angajatorului în orice situație în care este vorba de prestarea muncii pentru care a fost angajat salariatul, în cauză activitatea de consilier juridic. Acesta poate beneficia, potrivit specificului activității, de o clauză de mobilitate remunerată cu un adaos la salariul de bază sau, cum este cazul în prezenta cauză, de un drept salarial suplimentar pentru ziua de deplasare, care acoperă efortul salariatului de a desfășura aceeași activitate într-o altă localitate, indemnizație a cărei acordare este condiționată de depășirea unei limite temporale în executarea acelei activități.*”

Astfel, având în vedere caracterul neclar al normei propuse, care poate conduce la dificultăți în interpretare și aplicare, precum și prevederile alin. (3) al art. 1 din *Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare*, potrivit căruia, începând cu data intrării în vigoare a acestei legi, drepturile salariale ale personalului din sistemul bugetar sunt și rămân, în mod exclusiv, cele prevăzute în această lege, era necesară eliminarea art. 2 din inițiativa legislativă.

³ A se vedea Decretul nr. 143/1955 privitor la organizarea și funcționarea *Oficiilor Juridice*.

3. Sub aspectul impactului bugetar al soluțiilor legislative propuse, apreciem că acesta nu ar putea fi cuantificat, în condițiile în care modificarea propusă în cuprinsul *Legii nr. 514/2003* prevede doar posibilitatea acordării unui spor de către angajator (care poate fi și o instituție publică), fără, însă, a face precizări suplimentare cu privire la acest aspect.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Ion Marius GÎRGOBACU
PRIM-MINISTRU

Domnului senator Nicolae-Ionel CIUCĂ
Președintele Senatului